

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. liepos 1 d. Nr.21RE2-297 (AG2-231/14-2026)

Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Vilijos Astrauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Ingos Drąsutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjos X. Y. įstatyminei atstovei X. X., atsakovės Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovei J. R.,

2026 m. birželio 30 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. skundo dalį atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. gegužės 13 d. sprendimo Nr. STS-3355 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje priimta nagrinėti pareiškėjos X. Y., atstovaujamos įstatyminės atstovės Viktorijos Dambrauskienės, skundo dalis atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra) dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. gegužės 13 d. sprendimo Nr. STS-3355 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ (toliau – ir Sprendimas) panaikinimo ir Agentūros įpareigojimo per administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl X. Y. individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino (toliau – ir skundas).

Skunde nurodomos faktinės aplinkybės, susijusios su prašymo nustatyti (pratęsti) pareiškėjai X. Y. individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį (toliau – ir kompensacijos poreikis) pateikimu Agentūrai, Agentūros Plungės teritorinio skyriaus sprendimu bei skundo Agentūros direktoriui pateikimu ir skundžiamo Sprendimo priėmimu. Pažymima, kad kompensacijos poreikis nustatomas neatsižvelgiant į asmens amžių, neįgalumo ar dalyvumo lygį, nustatomas kompleksiskai vertinant asmens sveikatos būklę ir galimybes būti savarankiškam kasdienėje veikloje. Individualios pagalbos teikimo, lengvojo automobilio ar jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijų poreikių nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 (pastaba, 2023 m. spalio 3 d. įsakymo Nr. A1-639/V-1047 redakcija, toliau – ir Aprašas), 16 punkto, 18.2.1 papunkčio, 27, 31 ir 33 punktų pagrindu nurodoma, jog pareiškėjai buvo nustatytas III lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis (nuo 2026 m. kovo 24 d. neterminuotai).

Skundu nesutinkama su Individualios pagalbos poreikio klausimyno (toliau – ir Klausimynas) vertinimu, jo metu gautais balais ir pritaikytu koeficientu. Nurodoma, kad Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (pastaba, nuo 2024 m. įstaigos pavadinimas Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) direktorės patvirtintose Individualios pagalbos poreikio klausimyno, nustatant neįgalumo lygį vaikams (7–13 metų), pildymo metodinėse rekomendacijose (toliau – ir Rekomendacijos) yra aiškiai nurodyta, kad individualios pagalbos poreikis vertinamas užpildžius Klausimyną, kurio pagalba siekiama išsiaiškinti, kokios pagalbos reikia vaikui (dėl sveikatos sutrikimų ir susijusių funkcionavimo, veiklos ir dalyvumo sunkumų) savarankiškai vykdyti tam tikras veiklas ir įsitraukti į gyvenimo situacijas (pvz., dalyvauti kasdieniame gyvenime, mokytis). Pildant Klausimyną atliekamas vaiko individualios pagalbos poreikio įvertinimas (balais), kuriuo siekiama išsiaiškinti individualios pagalbos poreikio mastą ir pagalbos koordinavimo poreikį skirtingose srityse. Rekomendacijose taip pat yra aiškiai nurodyti visi žingsniai, kuriuos turi atlikti Agentūros darbuotojas (vertintojas) prieš pradėdamas pildyti Klausimyną, tačiau nagrinėjamu atveju pareiškėjos atstovė nebuvo tinkamai supažindinta su Klausimyno pildymo esme ir jo reikšme, nustatant individualios pagalbos poreikį. Nurodoma, jog nors vertinimo metu buvo nurodyta, kad atsakymai į klausimus vertinami balais nuo 0 iki 4, pareiškėjos atstovei nebuvo pakankamai aiškiai paaiškinta, kaip šie balai yra siejami su faktiniu pagalbos poreikiu ir kokią įtaką jie turi galutiniam vertinimo rezultatui. Teigiama, kad įstatyminė atstovė vertinimo metu ne iki galo suvokė užduodamų klausimų tikslą, vertinimo kriterijus bei atsakymų reikšmę, negalėjo išsamiai ir tiksliai perteikti visos informacijos apie pareiškėjos kasdienes sunkumus ir jai reikalingos pagalbos apimtį, o tai turėjo įtakos vertintojo atliktam individualios pagalbos poreikio įvertinimui ir lėmė tai, kad pareiškėjos esama sveikatos būklė bei realus pagalbos poreikis nebuvo atskleisti visa apimtimi. Dėl šių priežasčių nebuvo užtikrintas pakankamai išsamus ir objektyvus pareiškėjos individualios pagalbos poreikio vertinimas. Pažymima, kad daugumoje kasdienio gyvenimo sričių pareiškėjai reikalinga ne vidutinė ar didelė, bet nuolatinė kito asmens pagalba, priežiūra ir kontrolė, todėl atlikto vertinimo rezultatai neatspindi jos faktinės būklės ir realaus pagalbos poreikio.

Nurodoma, jog Rekomendacijose taip pat yra nurodyta, kad prieš pažymint tinkamą balą, vertintojas turi įsitikinti, kad teisingai suprato vaiko ar jo atstovo pateiktą informaciją performuluodamas atsakymą. Pažymima, kad vertinimo metu buvo pateikta klausimų, kurių turinio ir vertinamos aplinkybės įstatyminė atstovė iki galo nesuprato, tačiau jai nebuvo suteikti išsamesni paaiškinimai, kurie būtų leidę tinkamai suvokti klausimų esmę ir pateikti tikslius atsakymus. Būtent tose srityse, kuriose klausimų formuluotės buvo nepakankamai aiškos, pareiškėjos individualios pagalbos poreikis buvo įvertintas kaip minimalus arba mažesnis, nei jis yra iš tikrųjų, su kuo kategoriškai nesutinkama. Pavyzdžiui, Klausimyno antrojoje dalyje, skiltyje „Bendravimas“, vertinant „nežodinės kalbos suvokimą“ ir „gestų, paveikslėlių ir (ar) piešinių naudojimą bendraujant“ (Klausimyno 3.2 ir 3.5 punktai), pagalbos poreikis buvo įvertintas vos 1 balu, su kuo nesutinkama. Teigiama, kad vertinimo metu nebuvo pakankamai išsiaiškinta, kaip šios sritys pasireiškia pareiškėjos kasdieniame gyvenime. Iš esmės nei gestų, nei kitų vaizdinių komunikacijos priemonių kasdienėje veikloje nenaudojama, kadangi pareiškėja sunkiai suvokia ir įsimeną jai teikiamą informaciją, taip pat nepajėgia jos perteikti ar atkartoti vaizdinėmis priemonėmis. Ji nemoka piešti, rašo tik pavienes raides, sunkiai supranta knygoje pateikiamus paveikslėlius ir negali jų naudoti kaip komunikacijos priemonės. Todėl šių sričių įvertinimas neatspindi realių pareiškėjos gebėjimų ir jai reikalingos pagalbos apimties. Taip pat Klausimyno skiltyje „Pagrindinės gyvenimo sritys“ buvo vertinamas „sensorinis jautrumas (reagavimas į garsus, šviesas, spalvas ir kitus dirgiklius)“, tačiau atstovei nebuvo paaiškinta, kokias konkrečias aplinkybes specialistai siekia įvertinti šiuo kriterijumi, nebuvo pateikta konkrečių klausimų apie pareiškėjos reakcijas į garsą, šviesą, prisilietimus ar kitus aplinkos dirgiklius, todėl atstovė neturėjo galimybės pateikti visos reikšmingos informacijos. Pažymima, kad pareiškėja yra itin jautri įvairiems aplinkos pokyčiams ir dirgikliams, elgesio sunkumų jai kyla situacijose, kurių ji negali suprasti, numatyti ar toleruoti. Pavyzdžiui, pasikeitusi dienotvarkė, netikėtas veiklos nutraukimas, neįprasta aplinka ar didesnis žmonių susibūrimas (pvz., apsilankymas parduotuvėje) dažnai sukelia stiprias neigiamas emocines reakcijas, pykčio protrūkius ir agresyvų elgesį. Be to, pareiškėjai diagnozuota

regos nervo atrofija ir žvairumas, todėl papildomų sunkumų jai sukelia ryški saulės šviesa, mirksinčios lempos bei kiti intensyvūs šviesos šaltiniai. Ilgiau trunkantis triukšmas taip pat provokuoja pykčio, nerimo ir agresijos reakcijas. Taigi, šios aplinkybės nebuvo tinkamai įvertintos nustatant pareiškėjos individualios pagalbos poreikį.

Atkreipiamas dėmesys, kad siekiant gauti pakankamą ir patikimą informaciją apie vaiko pagalbos poreikį, nepakanka paklausti, ar vaikas gali atlikti tam tikrą veiklą, būtina išsiaiškinti, kaip jis atlieka konkrečią veiklą, su kokiais sunkumais susiduria dėl sveikatos būklės / sutrikimo / negalios, kokios pagalbos jam reikia, ar jis tam tikrą veiklą atlieka pats ar naudojasi kito asmens pagalba ir pan. Teigiama, kad prieš užduodant klausimus ir atliekant vertinimą būtina asmenį informuoti, kad patiriami sunkumai gali būti, kai tam tikra atliekama veikla: reikalauja papildomų pastangų ar atliekama ne taip, kaip įprasta; sukelia diskomfortą ar skausmą; atliekama lėčiau, nei įprasta; atliekant veiklą reikalingos pagalbinės priemonės (visos pagalbinės priemonės, kurias vaikas naudoja, kad atliktų tam tikrą veiklą, pvz., techninės pagalbos priemonės judėjimui, savipriežiūrai ir (ar) kitos priemonės), atliekant veiklą reikalinga pritaikyta aplinka (pvz., fizinė, informacinė aplinka); atliekant veiklą reikalinga kito asmens pagalba (pvz., kontaktinė, žodinė). Nurodoma, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius nesigilino su kokiais sunkumais pareiškėja susiduria kasdieninėje veikloje, nesidomėjo, ar tam tikros atliekamos kasdieninės veiklos reikalauja papildomų pastangų ar sukelia pareiškėjai skausmą, kiek kasdieninėje veikloje jai reikalinga kitų asmenų pagalba ir pan. Užduodami klausimai buvo šabloniški.

Aprašo 18.3 papunkčio pagrindu nurodoma, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius neįsigilino į esamą situaciją bei visas pareiškėjos turimas diagnozes, kurios stipriai apsunkina ne tik jos, bet ir visų jos artimųjų pilnavertį gyvenimą, bei tinkamai neįvertino medicininiuose išrašuose nurodytos informacijos. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius šabloniškai išvardino pareiškėjos diagnozes, tačiau to neužtenka siekiant užtikrinti visas neįgaliojo teises ir teisėtus interesus, būtina tinkamai įsigilinti ir tinkamai įvertinti, kokią įtaką šios diagnozės turi pačio vaiko ir jo įstatyminio atstovo gyvenime bei kasdienoje. Esant visoms nurodytoms diagnozėms pareiškėja nuolat susiduria su įvairiausiais sunkumais kasdienoje, jai reikalinga nuolatinė kito asmens pagalba ir priežiūra.

Nurodoma, jog dėl vidutinio protinio atsilikimo pareiškėja patiria pažinimo, mokymosi ir intelekto funkcijų sutrikimus – labai sunkiai supranta naują informaciją ir instrukcijas; labai lėtai ir sunkiai mokosi kasdinių įgūdžių; visiškai negeba planuoti jokios veiklos ir spręsti problemas; nesiorientuoja laike, erdvėje ir socialinėse situacijose; reikalauja nuolatinio mokymo, kartojimo ir priežiūros atliekant net paprastas užduotis; dėmesio koncentracija trumpalaikė; žemi intelektiniai gebėjimai. Pareiškėjai yra nustatyti labai dideli specialieji ugdymosi poreikiai ir elgesio sutrikimai. Tai patvirtina ir Kauno pedagoginės psichologinės tarnybos pažyma dėl specialiojo ugdymosi ir (ar) švietimo pagalbos skyrimo, kuri galioja ir galios iki tol, kol pareiškėja mokinsis mokykloje. Pažymima ir tai, kad dėl vidutinio protinio atsilikimo pareiškėja taip pat susiduria su elgesio ir emocijų reguliavimo sunkumais – pareiškėjos elgesys yra prieštaraujantis ir chaotiškas, socialinis kontaktas nepakankamas. Labai dažnai pareiškėja būna impulsyvi ir agresyvi, sunkiai kontroliuojanti emocijas, taip pat žalojanti save bei aplinkinius (jaunesnį brolių, tėvus ir kt.). Pareiškėja sunkiai prisitaiko prie bet kokių pokyčių, patiria nerimo epizodus, kas stipriai apsunkina jos pačios ir jos artimųjų gyvenimą, stipriai įtakoja bet kokius jos socialinius santykius ir dalyvavimą bendruomenės veiklose. Iš esmės, pareiškėjos socializacija yra neįmanoma. Jai reikalinga nuolatinė suaugusiųjų priežiūra, pagalba bei kontrolė. Nurodoma, jog pareiškėja taip pat nėra savarankiška daugelyje kasdinių gyvenimo sričių. Jai reikalinga nuolatinė pagalba ir priežiūra atliekant asmens higienos procedūras, naudojantis vonia ar dušu, prausiantis, plaunant plaukus bei valantis dantis, nosį ir pan. Pareiškėja ne visuomet tinkamai supranta ir nuosekliai atlieka būtinus higienos veiksmus, todėl jai reikalinga nuolatinė pagalba, paaiškinimas ir kontrolė (pvz., naudojantis tualetu jai visada reikalinga suaugusiojo pagalba ir priežiūra, siekiant užtikrinti tinkamą higieną). Pareiškėja turi sunkumų savarankiškai apsirengiant ir pasirenkant drabužius pagal situaciją bei oro sąlygas, nesugeba tinkamai planuoti ir organizuoti kasdinių veiklų, todėl daugelyje buitinių ir savitarnos sričių jai reikalinga nuolatinė kito asmens pagalba bei priežiūra. Dėl intelekto sutrikimo ji nėra pajėgi savarankiškai atlikti daugelio buitinių veiklų. Ji visiškai nesugeba tvarkyti savo gyvenamosios aplinkos, palaikyti tvarkos kambaryje, rūšiuoti ir susidėti daiktų bei suprasti ir nuosekliai atlikti buitinių darbų. Taip pat pareiškėja nėra pajėgi savarankiškai pasiruošti

maisto. Ji negeba suplanuoti maisto ruošimo proceso, saugiai naudotis virtuvės prietaisais, įvertinti galimų pavojų bei savarankiškai pasigaminti maisto. Dėl to jai būtina nuolatinė kito asmens pagalba ir priežiūra. Be suaugusiojo pagalbos pareiškėja negali užsitikrinti savo kasdienių buitinių poreikių tenkinimo ir saugios aplinkos.

Dėl epilepsijos keliamų sunkumų nurodoma, jog priepuoliai visada pasireiškia netikėtai, jų metu pareiškėja ne kartą yra patyrusi ir traumų (sutrenkta galva, prakirstas liežuvis ir pan.). Po priepuolių pareiškėja tampa mieguista, visiškai nesiorientuoja net namų aplinkoje, nežino kur ir su kuo esanti. Dėl šių priežasčių visos veiklos pareiškėjai tampa nesaugios be priežiūros, todėl jai reikalinga nuolatinė priežiūra visur – mokykloje, namuose, viešose vietose, kieme.

Nurodoma, kad dėl spazminio hemipleginio cerebrinio paralyžiaus pareiškėja patiria judėjimo ir fizinio savarankiškumo ribojimus – visiškai sutrikusi vienos kūno pusės (dešinės) judesių kontrolė; pareiškėja sunkiai vaikščioja, be kito pagalbos negali lipti laiptais, nes krenta ir gali susižaloti; labai greitai pavargsta; stipriai apsunkintas valgymas ir rijimas (valgydama sunkiai ryja, momentais rydama žiaukčioja, labai dažnai apsvemia vos tik pavalgiusi); sutrikusi kalba (netaria visų raidžių, kalba nerišliai, dizartriškai, svetimi žmonės jos nesupranta); riboti rankų judesiai (iš esmės naudojami tik kaire ranka). Kasdieniai veiksmai, tokie kaip apsirengimas, valgymas, higiena ar mokymosi užduotys, atliekami tik su artimųjų pagalba. Teigiama, jog pareiškėja pati nieko negeba pasidaryti, dėl to jai būtina nuolatinė kito asmens pagalba ir priežiūra.

Dėl regos sutrikimo poveikio pareiškėjos kasdienoje nurodoma, kad reikšmingai sumažėjęs regėjimo aštrumas, dėl ko pareiškėjai dar sunkiau orientuotis aplinkoje, yra padidėjusi kritimų ir susidūrimų rizika; apsunkintas veidų, objektų ir ženklų atpažinimas. Regėjimo sutrikimai papildomai apsunkina ir taip sutrikusias pažintines pareiškėjos funkcijas. Ji visiškai nemato kliūčių, neturi jokio savisaugos jausmo, dėl to jai būtina nuolatinė kito asmens pagalba ir priežiūra.

Dėl širdies ir kraujotakos sistemos sutrikimų pasekmių pažymima, kad sumažėjęs fizinis pajėgumas, kuris ir taip ribotas dėl cerebrinio paralyžiaus; greitesnis nuovargis; dusulys ir kt.

Dėl kvėpavimo sistemos sutrikimų poveikio nurodoma, jog dėl mišrios astmos, alerginio rinito ir diafragmos išvaržos – pasitaiko dusulio epizodų; yra padidėjusi kvėpavimo takų infekcijų rizika; pareiškėja turi vengti tam tikrų alergenų; pareiškėja patiria miego sutrikimus, dažnai keliasi naktimis, blaškosi; kenčia nuo padidėjusio refliukso, patiria kitus maitinimosi sunkumus (apsunkintas rijimas, labai dažnai apsvemia vos tik pavalgiusi); jaučia pilvo ar krūtinės diskomfortą, nes progresuoja asimetrinė krūtinės ląstos deformacija, abipusis plaučių oringumas netolygus, dešinio plaučio apimtis mažesnė. Dešiniojo plaučio diafragmos judesys labai ribotas, dėl ko pareiškėjai yra sunkiau kvėpuoti, ji greitai pavargsta. Tai patvirtinta vaikų gydytojo pulmonologo išrašu.

Nurodoma, jog dėl diagnozių visumos pareiškėjai reikalinga nuolatinė kito asmens priežiūra ir slauga 24 valandas per parą, t. y. tikslus visų paskirtų vaistų ir maisto papildų sudavimas; dėl cerebrinio paralyžiaus ir pasikartojančių epilepsijos priepuolių pareiškėjai reikalinga nuolatinė pagalba ir priežiūra judant ir orientuojantis aplinkoje; reikalinga pagalba valant dantis, prausiantis, ypač maudantis vonioje ir plaunant galvą, pagalba reikalinga ir naudojantis tualetu; reikalinga didžiulė pagalba rengiantis, aunantis batus, segantis sagas, užtrauktukus ir kt.; reikalinga nuolatinė pavėžėjimo paslauga / pagalba, kadangi pareiškėja negali savarankiškai naudotis viešuoju transportu ir nuvykti į ugdymo įstaigą ar ligoninę ir kt. Pareiškėja nesugeba atlikti praktiškai jokių veiksmų savarankiškai, kuriuos atlieka jos bendraamžiai, 12-mečiai. Pažymima ir tai, kad pareiškėjos priežiūra reikalauja didelių visos šeimos resursų (materialinių, socialinių, emocinių ir organizacinių), ypatingai pareiškėjos mamos, nes ji nuolat stebi pareiškėjos epilepsijos priepuolius, padeda atlikti visas kasdienes procedūras, lydi į ugdymo ir gydymo įstaigas, užtikrina vaistų vartojimą ir pan.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, pridėtus dokumentus ir medicininius išrašus, nesutinkama su Klausimyno 3.2 nežodinės kalbos suvokimas, 3.5 gestų, paveikslėlių ir (ar) piešinių naudojimas bendraujant, 5.2 kūno dalių (nosies ir burnos išskyros, menstruacijos) priežiūra, 6.1 buitinių darbų atlikimas, 8.3 miego kokybė (natūralaus miego ypatumai, nuo kurių priklauso optimalus fizinis ir psichinis poilsis) ir 8.4 sensorinis jautrumas (reagavimas į garsus, šviesas, spalvas ir kitus dirgiklius) įvertinimu ir skirtais balais. Teigiama, kad šie Klausimyno punktų įvertinimai neatspindi faktinės vaiko sveikatos būklės, funkcinių sutrikimų masto ir kasdienėje veikloje patiriamų sunkumų. Dėl to

apskaičiuotas koeficientas neatitinka realaus individualios pagalbos poreikio, o juo remiantis atliktas kompensacijos poreikių vertinimas laikytinas netikslu ir nepakankamai pagrįstu.

Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 3 straipsnio, Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos 23 straipsnio, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos pagrindų teigiama, kad nesivadovauta nei šiais principais, nei nurodytomis teisės normomis, neatlikti visi veiksmai, priskirtini atsakovės kompetencijai, ir tokiu būdu pažeistos pareiškėjos teisės bei teisėti interesai. Pažymima tai, kad vertinant pareiškėjos individualios pagalbos poreikius turi būti siekiama ne formalus, bet visapusiško, objektyvus ir individualizuoto jos situacijos įvertinimo.

Komisijos posėdžio metu pareiškėjos įstatyminė atstovė prašė skundą tenkinti jame ir posėdžio metu išdėstytų argumentų pagrindu.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsiliepimu su pareiškėjos skundu nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškina, kad pareiškėjos individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis buvo vertinamas 2026 m. kovo 24 d. – balandžio 1 d. Agentūros Plungės teritoriniame skyriuje (toliau – ir Teritorinis skyrius), kuris pareiškėjai nustatė trečio lygio kompensacijos poreikį. Nesutikdama su Agentūros Teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, pareiškėjos atstovė kreipėsi į Agentūros direktorių dėl pakartotinio kompensacijos poreikio vertinimo. Paaiškina, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vadovaudamasis Įstatymu, pagal savo kompetenciją ir įgaliojimus suteikiančius teisės aktus, išsamiai išnagrinėjęs asmens kompensacijos poreikio nustatymo byloje esančius dokumentus, priėmė Sprendimą, kuriuo nusprendė nekeisti Agentūros Teritorinio skyriaus 2026 m. balandžio 1 d. sprendimo Nr. STS-3571 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“.

Pažymi, kad asmens kompensacijos poreikis vertinamas vadovaujantis Aprašu, jo priedais. Vadovaudamasi Aprašo 16 punkto, Įstatymo 20 straipsnio nuostatomis nurodo, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, išnagrinėjo byloje esančius duomenis ir kompensacijos poreikio vertinimą atliko dėl 2026 m. kovo 19 d. uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – UAB) „(*duomenys neskelbtini*)“ siuntime į Agentūrą (toliau – ir Siuntimas) nurodytų diagnozių pagal Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtojo pataisyto ir papildyto leidimo „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM) (toliau – TLK-10-AM) kodus: (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*); (*duomenys neskelbtini*). Atsakovė pažymi, kad vertinant kompensacijos poreikį, vadovaujamosi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais mediciniais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Agentūra nėra gydymo įstaiga, todėl negali asmenims diagnozuoti susirgimų, keisti gydančių specialistų nustatytų diagnozių ar spręsti kitokius, su gydymo procesu susijusius klausimus. Už siuntimo į Agentūrą teisingumą atsako asmenį gydantis gydytojas, už konkrečios konsultacijos išvados teisingumą – ją suteikęs gydytojas specialistas.

Nurodo, jog Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, kaip ir Teritorinis skyrius, vertindamas pareiškėjos kompensacijos poreikį, vadovavosi Bazinio funkcionavimo lygmens nustatymo kriterijų sąrašo (toliau – ir Kriterijų sąrašas, Aprašo 1 priedas) 18 punktu ir nustatė 30 balų bazinio funkcionavimo lygmenį. Remiantis turimais duomenimis, pareiškėjai diagnozuotas vidutinis protinis atsilikimas, reikšmingas elgesio sutrikimas, reikalaujantis dėmesio ar gydymo. Sveikatos būklė patvirtinta 2025 m. kovo 21 d. psichiatro konsultacijos ir Siuntimo duomenimis. Atsižvelgdama į skunde nurodytas aplinkybes, atsakovė paaiškina ir išdėsto Sprendime nurodytas aplinkybes dėl mažesnės bazinio funkcionalumo lygmens vertės nenustatymo pagal Aprašo 1 priedo Kriterijų sąrašo 6, 8, 12 kriterijus bei Aprašo 3 priedo Specialių individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo kriterijų sąrašo 1, 4 punktus. Aprašo 16, 27 punktų pagrindu teigia, kad teisinis

reglamentavimas suponuoja, jog nustatant kompensacijos poreikį taikomas tik vienas kriterijus, atitinkantis sunkiausią klinikinę patologijos pasireiškimo formą, gretutinės ligos nesumuojamos.

Aprašo 31, 33 punktų pagrindu pažymi, kad nagrinėjamu atveju Agentūros Kauno III teritorinio skyriaus 2026 m. kovo 27 d. užpildyto Klausimyno balų suma buvo 105. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, atsižvelgęs į 2026 m. balandžio 3 d. pareiškėjos atstovės skunde nuodytas aplinkybes, 2026 m. gegužės 4 d. pakartotinai užpildė Klausimyną, surinkta balų suma – 131 balas. Vadovaujantis Aprašo 31.2. papunkčiu, pritaikius asmens savarankiškumo koeficientą nustatyta 24 balų suma (30 balų x 0,8), o Aprašo 33.3 papunkčio pagrindu, kai kompensacijos poreikis įvertintas 24 balais, asmeniui nustatytas trečio lygio kompensacijos poreikis. Atsižvelgdama į skunde nurodytas aplinkybes, atsakovė pažymi, kad Klausimyno tikslas yra kiekvieno vertinamo asmens individualios būklės objektyvus nustatymas, atsižvelgiant į tai, kad atitinkama medicininė diagnozė (sveikatos būklė) gali sukelti skirtingą poveikį vykdomai kasdieniui veiklai, savarankiškumui ir asmens socialiniams gebėjimams. Minėtas Klausimynas pildomas ne pagal vertinamojo (jo atstovo) pageidavimus ar iš anksto paruoštus atsakymus, bet stengiantis kaip įmanoma objektyviau įvertinti asmens gebėjimą dalyvauti kasdieniniame gyvenime. Administracinio teismo praktikos pagrindu nurodo, jog Agentūra neturėjo pagrindo abejoti pačios pareiškėjos atstovės pateiktais atsakymų duomenimis, kurie akivaizdžiai neprieštaravo pareiškėjos negalios vertinimo dokumentų byloje esantiems duomenims.

Pažymėdama Aprašo 8 punkto nuostatas, atsižvelgdama į skunde išdėstytas aplinkybes atsakovė pažymi, kad sąvokos „sveikatos būklės lygis“ ir „kompensacijos poreikio lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios, o Agentūra vertina ne sveikatos lygį, o kompensacijos poreikio lygį, kuriam esminę įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų išlikę funkciniai organizmo sutrikimai, dėl kurių masto yra parenkamas Aprašo punktas, pagal kurį nustatomas didesnis ar mažesnis kompensacijos poreikio lygis. Esant tai pačiai diagnozuotai ligai, kompensacijos poreikio lygis gali ir didėti, ir mažėti, nes kompensacijos poreikio lygis nustatomas įvertinus ne tik medicininius kriterijus, bet ir asmens individualios pagalbos poreikį kuris nustatomas pagal amžiaus grupes. Dėl šios priežasties, esant pagrindui atlikti pakartotinį kompensacijos poreikio lygio vertinimą, kompensacijos poreikio lygis yra ne pratęsiamas remiantis jau turimais byloje mediciniais duomenimis, o vertinamas iš naujo, vadovaujantis naujai pateiktais dokumentais, liudijančias tuo metu esamus asmens sveikatos funkcinius sutrikimus.

Dėl pareiškėjos atstovės prašymo panaikinti Sprendimą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos pagrindu atkreipia dėmesį, kad kompensacijos poreikio vertinimo teisė suteikta Agentūrai, kuri kompensacijos poreikį vertina teisės aktų nustatyta tvarka. Agentūros specialistai, administracinės procedūros metu vertindami pareiškėjos kompensacijos poreikį, vadovavosi kompensacijos poreikio nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, laikėsi juose nustatytos vertinimo tvarkos, veikė pagal savo kompetenciją ir objektyviai įvertino asmens sveikatos būklę patvirtinančius medicininius dokumentus, tinkamai taikė minėtų teisės aktų nuostatas. Pavestas funkcijas vykdančio vertintojo nesivadovavimas teisės aktuose griežtai apibrėžtomis procedūromis ir kliovimasis subjektyviais reikalavimais ir motyvais arba nuomone yra nesuderinamas su teisinės valstybės principais. Atsakovė laikosi pozicijos, kad skundžiamas Sprendimas yra pagrįstas ir atitinka teisės aktų reikalavimus, todėl nėra pagrindo jį naikinti ir priimti naują sprendimą.

Atsakovė pažymi, kad, pasikeitus asmens sveikatos būklei, pareiškėjos atstovė turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui kompensacijos poreikio nustatymui atlikti.

Komisijos posėdžio metu atsakovės atstovė prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą atsiliepime ir posėdžio metu išdėstytų argumentų pagrindu.

Skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. gegužės 13 d. sprendimo Nr. STS-3355 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nustatyta, jog 2026 m. kovo 19 d. UAB „*(duomenys neskelbtini)*“ siuntime į Agentūrą dėl pareiškėjos individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio vertinimo (pastaba, Siuntime nurodyta dėl specialiųjų poreikių nustatymo) nurodytos diagnozės: pagrindinė: *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*).

Pareiškėja (jos atstovė) 2026 m. kovo 24 d. prašymu kreipėsi į Agentūrą, prašydama nustatyti individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį.

Agentūros Plungės teritorinis skyrius 2026 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. STS-3571 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“, vadovaudamasis Aprašo 33.3 papunkčiu, nusprendė nustatyti trečio lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį nuo 2026 m. kovo 24 d. neterminuotai.

Pareiškėjos įstatyminė atstovė 2026 m. balandžio 3 d. skundu dėl Agentūros Teritorinio skyriaus priimto sprendimo (reg. Nr. SK-1639, toliau – ir Skundas) kreipėsi Agentūros direktorių.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius Sprendimu nusprendė nekeisti Agentūros Plungės teritorinio skyriaus 2026 m. balandžio 1 d. sprendimo Nr. STS-3571 ir vadovaudamasis Aprašo 33.3 papunkčiu, nustatė pareiškėjai trečio lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį nuo 2026 m. kovo 24 d. neterminuotai. Sprendime nurodė atsakovės kompetenciją reglamentuojančių teisės aktų nuostatas ir informavo, jog kompensacijos poreikis nustatomas ir sprendimas dėl jo priimamas vadovaujantis Aprašu, įvertinus asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį. Išdėstė Siuntime nurodytas diagnozes: *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*; *(duomenys neskelbtini)*. Vadovaujantis Aprašo 27 punktu, vertinant bazinio funkcionavimo lygmenį, taikyta diagnozė F71.1, kuri numato mažiausią skaitinę vertę balais, atitinkanti Kriterijų sąrašo 18 punktą, nes dėl ligos pagal TLK-10-AM kodą *(duomenys neskelbtini)*; sveikatos būklė patvirtinta 2025 m. kovo 21 d. psichiatro konsultacijos ir Siuntimo duomenimis. Paaiškino, jog mažesnė bazinio funkcionalumo lygmens vertė nenustatyta, nes Siuntime ir su juo pateiktuose dokumentuose nurodytos ligos sunkumo laipsnis ir jos sukelti funkciniai sutrikimai neatitinka Kriterijų sąrašo: 8 kriterijaus, nes nenustatyta *(duomenys neskelbtini)*, ar kiti labai ryškūs judėjimo (motorikos) funkcijos sutrikimai ar nugaros smegenų pažeidimas (A, B pagal ASIA klasifikaciją), kadangi 2026 m. vasario 18 d. – 20 d. stacionaro epikrizės duomenimis, *(duomenys neskelbtini)* nėra diagnozuoto judėjimo funkcijos sutrikimo savo sunkumu prilygstančio hemiplegijai ar paraplegijai – raumenų jėgos vertinimas apsunkintas dėl ne visų paliepiamų vykdymo; dešinės rankos raumenų tonusas žemas, dešinėje kojoje – padidėjęs; vaikšto savarankiškai, lipant laiptais reikia kito asmens pagalbos, nes nukrenta; sunkiai vaikšto nelygiu paviršiumi; 2025 m. rugsėjo 29 d. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacijos duomenimis, juda savarankiškai be pagalbinių priemonių, vaikšto šlubuodama, dešiniųjų galūnių hemiparezė; 12 kriterijaus, nes nenustatyta ataksija, hiperkinezė, amiotazinis sindromas, kai labai ryškiai sutrikusi koordinacija, asmuo negali vaikščioti ir reikalinga visapusiška pagalba, nes pareiškėja juda savarankiškai be pagalbinių priemonių, vaikšto šlubuodama, remdama dešinės pėdos priekine dalimi (ant pirštų galų), kulną priminti gali, sutrikusi pusiausvyra / koordinacija; būklė patvirtinta 2025 m. rugsėjo 29 d. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacijos išvada; 6 kriterijaus, nes nepatvirtintas lėtinis, progresuojantis, nepasiduodantis optimaliam gydymui *(duomenys neskelbtini)* funkcinės klasės širdies nepakankamumas, nes šiuo metu nustatytas *(duomenys neskelbtini)* funkcinės klasės širdies nepakankamumas, patvirtinta 2024 m. balandžio 24 d., 2025 m. vasario 6 d. kardiologo konsultacijų duomenimis. Sprendime nurodyta, jog sutrikimai taip pat neatitinka Specialių individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo kriterijų sąrašo (Aprašo 3 priedo) 1 punkto, nes nenustatytas cerebrinis paralyžius ar centrinės nervų sistemos sutrikimas, kai yra tetraplegija, kiti sunkūs judėjimo funkcijos sutrikimai, kai valingi judesiai išnykę visose galūnėse (raumenų jėga įvertinta 0 balų) arba pagal Stambiosios motorikos klasifikacijos sistemą cerebriniam paralyžiui (angl. *Gross Motor Function Classification System*;

toliau – GMFCS) atitinka V lygį, nes 2026 m. vasario 18 d. – 20 d. stacionaro epikrizės duomenimis, nustatytas spazminis hemipleginis cerebrinis paralyžius, kai GMFCS – II lygis; 4 punkto, nes nenustatytas sunkus arba gilus protinis atsilikimas (pagal TLK-10-AM kodus (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*)), nes nustatytas (*duomenys neskelbtini*) atsilikimas, diagnozė (*duomenys neskelbtini*), patvirtinta 2025 m. kovo 21 d. psichiatro konsultacijos išvada. Sprendime paaiškino, jog jeigu asmens sveikatos būklė atitinka daugiau nei vieną bazinį funkcionavimo lygmens kriterijų, nurodytą Kriterijų sąrašė, vertinama pagal tą kriterijų, kuris numato mažesnę balų skaitinę vertę (Aprašo 27 punktas), todėl nustatant kompensacijos poreikį taikomas tik vienas kriterijus, atitinkantis sunkiausią klinikinę patologijos pasireišimo formą, gretutinės ligos nesumuojamos. Nurodė, jog nustatytas bazinio funkcionavimo lygmens balas yra 30 balų.

Sprendime nurodė individualios pagalbos poreikio vertinimą, t. y. jog Klausimyno balų suma yra 131 balas, todėl, vadovaujantis Aprašo 31.2 papunkčiu, taikytinas koeficientas – 0.8. Vadovaujantis Aprašo 27 punktu, bazinio funkcionavimo lygmens kriterijui priskirtas mažiausią skaitinę vertę turintis balas – 30 daugintas iš individualios kompensacijos poreikio koeficiento – 0.8; vadovaujantis Aprašo 33 punktu, gautas balų skaičius kompensacijos poreikiui nustatyti – 24 balai. Paaiškinti kompensacijos poreikio, vadovaujantis Įstatymo 20 straipsnio 3 dalies 5 punktu, nustatymo neterminuotai pagrindai. Papildomai paaiškinta, jog atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius 2026 m. gegužės 4 d. pakartotinai užpildė Klausimyną, kuriame surinkta balų suma 131 balas (Teritoriniame skyriuje – 105 balai), kuri patenka į intervalą 112–135. Vadovaujantis Aprašo 31.2. papunkčiu, nustatytas koeficientas – 0,8, apskaičiuotas balų skaičius 24 ($30 \times 0,8$) kompensacijos poreikiui nustatyti atitinka trečio lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikį. Nurodė, jog pakartotinio kompensacijos poreikio vertinimo metu nustatyta, kad Agentūros Teritorinis skyrius tinkamai įvertino asmeniui diagnozuotus organizmo funkcinius sutrikimus ir priėmė pagrįstą sprendimą. Pažymėjo, jog Sprendimas priimtas 2026 m. gegužės 13 d. Kompensacijų poreikio vertinimo akto Nr. SP–1746 pagrindu. Pasikeitus sveikatos būklei, asmuo turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui pakartotiniam dalyvumo lygio (neįgalumo, individualios pagalbos) – individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos vertinimui atlikti.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, Individualios pagalbos teikimo, lengvojo automobilio ar jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijų poreikių nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 (2023 m. spalio 3 d. įsakymo Nr. A1-639/V-1047 redakcija), ir kiti teisės aktai.

Vadovaujantis Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 6 punkto d papunkčiu, 20 straipsnio 1 dalimi, VAI nustatyta tvarka ir terminais atsakovės sprendimu asmeniui, kuriam dėl riboto savarankiškumo reikalinga kito asmens pagalba ir (ar) slauga, gali būti nustatomas individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis, jo terminas. Kompensacijos poreikis gali būti nustatytas keturių lygių (Įstatymo 20 straipsnio 2 dalis). Individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio nustatymo kriterijus ir tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru (Įstatymo 20 straipsnio 5 dalis). Tokia tvarka nustatyta Apraše (1 punktas).

Aprašo 8 punkte nurodyta, jog asmenį gydantis gydytojas, siųsdamas asmenį į Agentūrą kompensacijos poreikiui nustatyti, įsitikinęs, kad asmens sveikatos būklė atitinka bent vieną iš kriterijų, nurodytų Kriterijų sąrašė (Aprašo 1 priedas), Elektroninėje sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (toliau – ESPBI IS) <...> pateikia klinikinius elektroninius dokumentus <...>, arba pildo nustatytos formos siuntimą į Agentūrą kompensacijos poreikiui nustatyti <...>, kuriuose nurodo diagnozę (-es), dėl kurios (-ių) asmuo siunčiamas, asmeniui taikytą gydymą ir (ar) panaudotas medicinos priemonės.

Individualios pagalbos kompensacijos poreikis nustatomas kompleksiskai vertinant asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį, išskyrus atvejus, nurodytus Aprašo

IV skyriuje; nustatant kompensacijos poreikį, pildomas Agentūros direktoriaus patvirtintos formos Kompensacijų poreikio vertinimo aktas (Aprašo 16 punktą). Aprašo 18.2 punktą nustato, jog Agentūros teritorinis skyrius, nustatydamas kompensacijos poreikį, be kita ko, užpildo klausimyną, pagal kurį įvertinamas asmens individualios pagalbos poreikis įvairiose asmens gyvenimo srityse bei aplinkos veiksnių įtaka asmens savarankiškumui ir nustatomas individualios pagalbos poreikio mastas balais <...>. Taipogi, vertina duomenis, pateiktus klinikiniuose elektroniniuose dokumentuose arba siuntime į Agentūrą, ir medicininiuose dokumentuose ir, vertinant asmeniui individualios pagalbos kompensacijos poreikį, nustato asmens bazinį funkcionavimo lygmenį <...> (Aprašo 18.3 papunktis). Agentūra asmens bazinio funkcionavimo lygmens kriterijų nustato, pagal kriterijų, nurodytą Kriterijų sąrašą, vertinama asmens sveikatos būklė pagal kriterijų, kuris numato mažesnę balų skaitinę vertę (Aprašo 27 punktą). Nustatant 7–17 metų asmenims individualios pagalbos kompensacijos poreikį, užpildytame Klausimyne nurodytų balų suma prilyginama asmens savarankiškumo koeficientams, nustatytiems Aprašo 31 punkte. Nustatant individualios pagalbos kompensacijos poreikį, bazinio funkcionavimo lygmens kriterijui priskirtas balas dauginamas iš individualios kompensacijos poreikio koeficiento ir gautas balų skaičius prilyginamas kompensacijos poreikio lygiui (Aprašo 33 punktą).

Asmeniui nesutikus su Agentūros teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, Agentūros direktoriaus įgaliotas valstybės tarnautojas priima sprendimą atlikti pakartotinį asmens kompensacijos poreikio vertinimą, kuris atliekamas Aprašo III skyriuje nustatyta tvarka (Aprašo 53.1 papunktis). Pakartotinis kompensacijos poreikio vertinimas Aprašo 57.1 papunktyje nurodytu atveju atliekamas remiantis tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą sprendimą (Aprašo 54 punktą).

Pažymėtina, jog atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje privalo vadovautis VAI nuostatomis. VAI 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyti administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindai ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai.

Komisija, vertindama pareiškėjos skundo argumentus, pirmiausia pažymi, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad administraciniai teismai (šiuo atveju, Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Agentūra atliko pagal realią pareiškėjos sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentingas patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, priimant ginčijamą sprendimą, ar buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019). Specialių mokslo žinių reikalaujantis medicinos srities klausimų sprendimas (diagnozių teisingumas ir pan.) nepatenka į administracinio teismo (Komisijos) kompetencijos ribas (pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. kovo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-22/2013). Todėl, Komisija šiuo aspektu negali pasisakyti ar vertinti medicininių dokumentų iš esmės.

Minėta, jog nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl Sprendimo, kuriuo pareiškėjai nustatytas trečio lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis nuo 2026 m. kovo 24 d. neterminuotai. Skundu ginčijamas Sprendimo teisėtumas, iš esmės, Klausimyno nepagrįstumo aspektu, t. y., kad Klausimynu netinkamai įvertintas individualios pagalbos poreikis įvairiose pareiškėjos gyvenimo srityse bei aplinkos veiksnių įtaka jos savarankiškumui, todėl netinkamai nustatytas individualios pagalbos poreikio mastas balais. Komisija, įvertinusi byloje esančius duomenis bei aukščiau išdėstytas teises bei faktines aplinkybes, sprendžia, jog pareiškėjos atžvilgiu, įvertinusi visas diagnozes (pareiškėjos sveikatos būklę), dėl kurių pareiškėja buvo siunčiama į Agentūrą kompensacijos poreikiui nustatyti, atsakovė neturėjo nei teisinio, nei faktinio pagrindo vertinti, jog Klausimyne pateikta informacija neatitinka ar prieštarauja informacijai, pateiktai klinikiniuose elektroniniuose dokumentuose ir (ar) Siuntime. Nei atsakovei su Skundu, nei Komisijai

į bylą nepateikta Sprendime (taip pat ir Klausimyne) konstatuotas aplinkybes paneigiantys medicininiai dokumentai, kurių pagrindu būtų galima spręsti, jog nepagrįstai pareiškėjai nustatytas trečio lygio individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikis, vadovaujantis Aprašo 33.3 papunkčiu.

Pareiškėjos atstovė skunde teigia, kad nebuvo tinkamai supažindinta su Klausimyno pildymo esme ir jo reikšme, nustatant individualios pagalbos poreikį, ne iki galo suvokė užduodamų klausimų tikslą, vertinimo kriterijus bei atsakymų reikšmę, negalėjo išsamiai ir tiksliai perteikti visos informacijos apie pareiškėjos kasdienius sunkumus ir jai reikalingos pagalbos apimtį, kas turėjo įtakos vertintojo atliktam individualios pagalbos poreikio įvertinimui ir lėmė tai, kad pareiškėjos esama sveikatos būklė bei realus pagalbos poreikis nebuvo atskleisti visa apimtimi. Tačiau byloje esantys duomenys patvirtina, jog pareiškėjos atstovė dalyvavo Klausimyno pildyme Teritoriniam skyriui priimant 2026 m. balandžio 1 d. sprendimą Nr. STS-3571 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“, o taip pat su Skundu atsakovei buvo pateikusi 2026 m. kovo 27 d. Individualios pagalbos poreikio klausimyno kopiją, todėl darytina išvada, jog Klausimynu vertinamos asmens veiklos sritys, o taip pat ir pagalbos poreikio įverčių reikšmės jai buvo žinomos (turėjo būti žinomos) dar iki Klausimyno pildymo Agentūros Sprendimų kontrolės skyriuje. Taip pat pažymėtina, jog Komisijos posėdžio metu atsakovės atstovė patvirtino, kad pareiškėjos įgaliota atstovė dalyvavo pildant individualios pagalbos poreikio klausimyną ir 2025 metais. O taip pat, pareiškėjos atstovė nenurodė, jog Klausimyno pildymo metu būtų buvusios kokios objektyvios priežastys, kliudžiusios jai pasitikslinti klausimus ar išsiaiškinti jų esmę. Nustatytų aplinkybių pagrindu, Komisija nepagrįstais vertina aukščiau nurodytus pareiškėjos atstovės argumentus.

Skunde taip pat nurodoma, jog Sprendimas nepagrįstas, nes tinkamai neišigilinta ir neįvertinta, kokią įtaką diagnozės turi pačio vaiko ir jo įstatyminio atstovo gyvenime bei kasdienoje, nes esant pareiškėjai diagnozuotoms ligoms, ji nuolat susiduria su įvairiausiais sunkumais kasdienoje, jai reikalinga nuolatinė kito asmens pagalba ir priežiūra. Komisija atkreipia dėmesį, jog Agentūra atlieka asmens, o ne jo įstatyminio atstovo ar kitų asmenų kompensacijos poreikio vertinimą. Vadovaujantis Aprašo 16 punktu, kompensacijos poreikis nustatomas kompleksiskai vertinant asmens bazinį funkcionavimo lygmenį ir individualios pagalbos poreikį, t. y. Siuntime ir medicininuose dokumentuose nurodyti duomenys yra vertinami nustatant asmens bazinį funkcionavimo lygmenį (Aprašo 18.3 papunktis), o pildant individualios pagalbos poreikio klausimyną, vadovaujantis asmens (jo atstovo) pateikta informacija, yra įvertinamas asmens individualios pagalbos poreikis įvairiose asmens gyvenimo srityse bei aplinkos veiksnių įtaka asmens savarankiškumui (Aprašo 18.2 papunktis). Kaip minėta, Klausimyno duomenys neturi prieštarauti Siuntime ir medicininuose dokumentuose nurodytiems duomenims. Kadangi skundu neginčijamas bazinio funkcionavimo lygmens nustatymas dėl Siuntime ir su juo pateiktuose medicininuose dokumentuose nurodytų ligų sunkumo laipsnių ir jų sukeltų funkcinių sutrikimų pagal Kriterijų sąrašą, Komisija dėl pareiškėjos bazinio funkcionavimo lygmens vertinimo nepasisakys. Tačiau ginčo apimtyje sprendžia, jog nenustatyta ir pareiškėjos byloje neįrodyti prieštaravimai (neatitikimai) tarp Klausimyno fiksuoto individualios pagalbos poreikio įvertinimo ir bazinio funkcionavimo lygmens vertinimo.

Skundu nesutinkama su Klausimyno 3.2, 3.5, 5.2, 6.1, 8.3 ir 8.4 punktuose nurodytu įvertinimu balais, nes, pareiškėjos atstovės teigimu, įvertinimai neatspindi faktinės vaiko sveikatos būklės, funkcinių sutrikimų masto ir kasdienėje veikloje patiriamų sunkumų, todėl apskaičiuotas koeficientas neatitinka realaus individualios pagalbos poreikio, o juo remiantis atliktas kompensacijos poreikių vertinimas laikytinas netikslu ir nepakankamai pagrįstu. Komisija pažymi, kad Individualios pagalbos poreikio klausimynas yra standartinės formos anketa (Neįgalumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2005 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. V-188/A1-84/ISAK-487 (2023 m. spalio 17 d. įsakymo Nr. A1-682/V-1092/V-1364 redakcija), 2 priedas), kurios duomenis sudaro informacija apie asmens veiklą ir gebėjimą, kurie iš esmės atitinka arba turi atitikti asmens sveikatos būklę, užfiksuotą medicininuose dokumentuose, Klausimyno reikšmės yra konkrečios ir aiškos, nereikalaujančios papildomo įrodinėjimo. Pažymėtina, jog pareiškėjos atstovei buvo žinomas Klausimyno turinys ir ji turėjo laiko nuo pirmojo Klausimyno

pildymo pasirengti antrojo Klausimyno atsakymams. Šią išvadą patvirtina tai, kad iš naujo Agentūros Sprendimų kontrolės skyriuje atlikus individualios pagalbos poreikio vertinimą Agentūros Teritoriniame skyriuje pildyto Klausimyno kriterijų įvertinimo rezultatas (105 balai) pakoreguotas, t. y. padidintas 26 balais (131 balų suma). Vien tai, kad pareiškėjos atstovė galbūt siekė kitokio Klausimyno rezultato, nereiškia, jog jis buvo netinkamai užpildytas, tuo labiau, kad medicininių dokumentų turinys neprieštarauja pateiktiems atsakymams. Komisijos vertinimu, Klausimyno pildymo procedūra nagrinėjamu atveju pažeista nebuvo. Byloje duomenų, kurie patvirtintų aplinkybę, kad Klausimyno 3.2, 3.5, 5.2, 6.1, 8.3 ir 8.4 punktuose nurodyti duomenys neatitinka pareiškėjos sveikatos būklės, užfiksuotos medicininiuose dokumentuose, nenustatyta, todėl sprendžina, kad pareiškėjos atstovė Klausimyne pateiktas įvertis ginčija subjektyviu vertinimu ir objektyviais duomenimis neįrodė savo teiginių dėl Klausimyno nepagrįstumo.

Pažymėtina, jog pildydamas Klausimyną vertinamas asmuo (jo atstovas) turi teikti objektyvius atsakymus, iš kurių būtų galima objektyviai įvertinti tikrąją tokio asmens sveikatos būklę, ir nesistengti teikti atsakymus, kurie sudarytų prielaidas koreguoti konkrečią dalyvumo (neįgalumo) procentinę išraišką. Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad Agentūra neturėjo pagrindo abejoti pačios pareiškėjos atstovės pateiktais atsakymų duomenimis. Klausimyno vertinimas yra, nagrinėjamu atveju, kompensacijos poreikio nustatymo procedūros dalis, kurio vertinimo funkcija išimtinai priklauso Agentūros specialistams, kurie, kaip nurodė atsakovės atstovė Komisijos posėdžio metu, yra specialiai tam ruošiami ir vertinimą atlieka laikydamiesi nustatytų rekomendacijų.

Išdėstytu pagrindu Komisija sprendžia, jog atsakovė tinkamai taikė Aprašo normas, laikėsi Apraše nustatytų procedūrinių įpareigojimų, skundžiamas Sprendimas atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje įtvirtintus administraciniam sprendimui keliamus reikalavimus, priimtas nepažeidžiant VAI 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo subjektų veiklai taikomų principų, todėl nėra nei teisinio, nei faktinio pagrindo skunde išdėstytų argumentų pagrindu pripažinti Sprendimą neteisėtu ir jį panaikinti.

Netenkinus reikalavimo dėl Sprendimo panaikinimo, nėra pagrindo tenkinti ir išvestinio reikalavimo dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, t. y. įpareigoti atsakovę per administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl Gabrielės Dambrauskaitės individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino.

Komisija pažymi, kad pareiškėja (jos atstovė), pasikeitus pareiškėjos sveikatos būklei, turi teisę kreiptis į gydančią gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo dėl pakartotinio kompensacijos poreikio vertinimo.

Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjos X. Y. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus 2026 m. gegužės 13 d. sprendimo Nr. STS-3355 „Dėl individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos poreikio, termino“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta

Posėdžio pirmininkė

Vilija Astrauskienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Inga Drąsutavičienė